

Реалізація стандарту доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному провадженні України

Implementation of the standard of proof “beyond a reasonable doubt” in the criminal proceedings of Ukraine

Христина Слюсарчук

Ключові слова:

стандарт доказування, розумний сумнів, суд, тягар доказування, змагальність.

Key words:

standard of proof, reasonable doubt, court, burden of proof, competition.

Вступ. Одним зі стандартів доказування, котрий покликаний забезпечити якісне виконання завдань кримінального провадження, є стандарт доказування «поза розумним сумнівом». Він закріплений у ч. 2 ст. 17 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України, згідно з якою ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення й має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи *поза розумним сумнівом*¹.

Як відомо, доведення винуватості особи поза розумним сумнівом є «породженням» і надбанням «суто» змагальної моделі кримінального процесу, «автентична» сутність якої насамперед спрямована на прийняття рішення в кримінальному провадженні судом присяжних.

Постановка завдання. З урахуванням історії зародження стандарту доказування «поза розумним сумнівом», а також того факту, що він є суто «змагальним атрибутом», і його законодавчого закріплення в КПК України, виникає науковий інтерес у дослідженні можливості його реалізації в змішаному типі кримінального процесу України.

Результати дослідження. В англійській мові для позначення невинуватості особи в учиненні кримінального правопорушення використовується два терміни: “not guilty” та “innocent”. Часто в повсякденному (звичайному) використанні ці терміни вживаються як синоніми. Проте, як зазначає В. Багліозі, в американському кримінальному судочинстві ці терміни не потрібно вважати синонімічними поняттями. Більше того, ототожнення відповідних термінів є помилкою, яка призводить до неправильного визначення та усвідомлення функції суду присяжних у кримінальному провадженні й сутності стандарту доказування «поза розумним сумнівом»².

Як продовжує науковець, одне важливе положення (принцип) впливає із сутності доктрини «розумного сумніву»: присяжні не повинні вірити й бути переконаними в невинуватості обвинуваченого для того, щоб ухвалити виправдувальний вирок у кримінальному провадженні (not – guilty verdict)³. Термін “not guilty” (невинуватий) позначає просте юридичне встановлення судом присяжних факту невиконання стороною обвинувачення тягаря доказування (недоведення винуватості особи), яке, проте, не означає встановлення факту «невчинення» обвинуваченим кримінального правопорушення (innocence)⁴.

Отже, “innocent” – особа, визнана невинуватою у зв'язку з тим, що за результатами судового розгляду кримінального провадження було встановлено факт невчинення нею кримінального правопорушення, тобто, по суті, фактично була **встановлена (доведена) невинуватість** особи. Визнати обвинуваченого

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № № 9–10, 11–12, 13. – Ст. 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.

² Bugliosi V. Beyond a Reasonable Doubt / V. Bugliosi // Beyond a reasonable doubt. Introduced by Larry King. Phoenix Books. Beverly Hills. CA 2006. – P. 17.

³ Bugliosi V. Beyond a Reasonable Doubt / V. Bugliosi // Beyond a reasonable doubt. Introduced by Larry King. Phoenix Books. Beverly Hills. CA 2006. – P. 16.

⁴ Bugliosi V. Beyond a Reasonable Doubt / V. Bugliosi // Beyond a reasonable doubt. Introduced by Larry King. Phoenix Books. Beverly Hills. CA 2006. – P. 17.

“innocent” означає встановити, що він не вчинив кримінальне правопорушення в повній відповідності з об’єктивною дійсністю. Своєю чергою, “not guilty” – це особа, яка визнана невинуватою в учиненні кримінального правопорушення у зв’язку з тим, що стороною обвинувачення не було доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, тобто, по суті, це означає встановлення **недоведеності винуватості** особи, без прив’язки цього факту до об’єктивної дійсності.

Присяжні не повинні безпосередньо встановлювати факт, що кримінальне правопорушення було вчинене обвинуваченим. Відповідно до стандарту доказування «поза розумним сумнівом», вони повинні лише «констатувати» факт доведення чи недоведення його вини стороною обвинувачення, незалежно від того вважають присяжні його винуватим чи невинуватим, тобто чи вчинив, чи не вчинив обвинувачений відповідне кримінальне правопорушення. Саме тому в змагальному кримінальному процесі стандарт доказування «поза розумним сумнівом» визначають як критерій виконання стороною обвинувачення тягаря доказування і, як зазначається в науковій літературі, «ми можемо говорити про **винуватість** особи в учиненні кримінального правопорушення та можемо говорити про **невинуватість** обвинуваченого у відповідному кримінальному провадженні, але ми ніколи не можемо говорити про безпосереднє «вчинення чи невчинення» особою кримінального правопорушення (innocence) в контексті стандарту доказування «поза розумним сумнівом»⁵.

Тому, як видається, у країнах зі змагальною формою кримінального процесу, зокрема США, правову сутність стандарту доказування «поза розумним сумнівом» можна визначити так: «між результатом міркувань судді або присяжних (тим, у чому вони переконанні) і тим, що доведено стороною обвинувачення (результатом її доказової діяльності) у контексті стандарту доказування «поза розумним сумнівом», не обов’язково повинен бути прямий взаємозв’язок». Визначальним для прийняття рішення є результат доказової діяльності сторони обвинувачення. Якщо за результатами судового розгляду в присяжних (судді) виникло «враження» того, що обвинувачений учинив кримінальне правопорушення, але, на думку присяжних (судді), за результатами судового розгляду сторона обвинувачення не довела цього, то в такому випадку обвинувачений повинен бути виправданим, не зважаючи на те що все-таки присяжні (суддя) можуть бути переконанні в тому, що обвинувачений учинив кримінальне правопорушення, в якому його обвинувачують.

Підтвердженням такого міркування може слугувати одне з найбільш відомих кримінальних проваджень США за обвинуваченням О. Джей Сімпсона (*People of the State of California v. Orenthal James Simpson*) у вчиненні умисного вбивства двох осіб. Незважаючи на те що кров обох жертв була знайдена в машині, будинку обвинуваченого й навіть на його одязі безпосередньо в його спальні біля підніжжя його ліжка, а також з урахуванням найбільш переконливого речового доказу сторони обвинувачення, яким була пара закривавлених рукавичок зі слідами крові обох жертв, одна з яких була знайдена на місці вчинення вбивства, а інша в маєтку обвинуваченого О. Джей Сімпсона, за результатом судового розгляду кримінального провадження суд присяжних виправдав обвинуваченого⁶. Як згодом зазначили деякі присяжні, у них залишилось безліч «розумних сумнівів» для того, щоб обґрунтувати ухвалений ними виправдувальний вирок, попри те що докази «переконливо» свідчили, що обвинувачений усе-таки вчинив відповідне кримінальне правопорушення⁷. Тому, незважаючи на те що присяжні вважали, що обвинувачений усе-таки вчинив вбивство, вони все одно ухвалили виправдувальний вирок, оскільки сторона обвинувачення, на їхню думку, не змогла довести цього.

Отже, стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у змагальному кримінальному процесі спрямований не на пізнання істинності факту, а на встановлення його доведеності, а функція суду (присяжних), відповідно до стандарту доказування «поза розумним сумнівом», полягає в констатації факту «доведено чи не доведено», оминаючи при цьому надання «кваліфікації істинності» тверджень сторін кримінального провадження.

Однак чи може стандарт доказування «поза розумним сумнівом» мати таку ж мету у вітчизняній змішаній формі кримінального процесу?

⁵ Bugliosi V. *Beyond a Reasonable Doubt* / V. Bugliosi // *Beyond a reasonable doubt*. Introduced by Larry King. Phoenix Books. Beverly Hills. CA 2006. – P. 18.

⁶ The prosecution: its case against Simpson/ From Correspondent Greg LaMotte [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edition.cnn.com/US/OJ/verdict/prosecution/index.html>.

⁷ Jurors say evidence made the case for Simpson: one rests easy with her decision, one may not, but all happy to be free [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://edition.cnn.com/US/OJ/daily/9510/10-04/jurors_speak/index.html.

Згідно з ч. 2 ст. 9 КПК України, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно й неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого⁸. Відповідне нормативне положення визначається в науковій літературі як необхідна передумова додержання принципу встановлення об'єктивної істини в кримінальному провадженні. Як стверджує В.Т. Нор, суд у кримінальному провадженні має своїм рішенням установити істину: пізнати згідно з дійсністю обставини кримінального провадження, лише на цій основі визнати обвинуваченого винуватим і призначити йому покарання чи визнати його не винуватим⁹. Тобто, суд повинен прямо встановити те, вчинив чи не вчинив обвинувачений кримінальне правопорушення, в якому його обвинувачують. Оскільки, як продовжує науковець, завданням суду є не просто розв'язати спір між стороною обвинувачення і стороною захисту, а правильно (законно), обґрунтовано і справедливо вирішити кримінальне провадження, що неможливо досягти без встановлення істини в кримінальному провадженні¹⁰.

Однак, як уже зазначалось, у ч. 2 ст. 17 КПК України передбачено, що особа має бути виправданою, якщо *сторона обвинувачення* не доведе винуватості особи поза розумним сумнівом¹¹. Звідси випливає, що обвинувальний вирок може бути ухвалений лише за умови, якщо стороною обвинувачення буде доведена винуватість особи поза розумним сумнівом, тобто без встановлення істини. Водночас у ч. 3 ст. 373 КПК України передбачено, що обвинувальний вирок не може ґрунтуватись на припущеннях і ухвалюється лише за умови *доведення* в ході судового розгляду винуватості особи в учиненні кримінального правопорушення¹². На перший погляд жодних зауважень відповідні норми кримінального процесуального закону не викликають. Однак виникає логічне запитання: чому законодавець у першому випадку прямо передбачив можливий випадок ухвалення обвинувального вироку, безпосередньо поставивши його в залежність від того, чи виконала сторона обвинувачення свій тягар (обов'язок) доказування в кримінальному провадженні, а в другому – обмежився лише твердженням «за умови доведення в ході судового розгляду винуватості особи»? За умови доведення винуватості особи ким? Стороною обвинувачення? Чи законодавець мав на увазі за умови *встановлення* в ході судового розгляду винуватості особи? Безпосереднє встановлення винуватості особи ким? Судом?! Можливо, законодавець «несвідомо» допустив таке законодавче закріплення відповідної норми. Проте як бути в протилежному випадку? По суті, це означає, що законодавець дійсно вимагає, щоб суд безпосередньо встановив, учинив чи не вчинив обвинувачений кримінальне правопорушення, у вчиненні якого він обвинувачується, і лише на цій підставі закон уповноважує суд ухвалити обвинувальний чи виправдувальний вирок у кримінальному провадженні. Відповіді на ці запитання мають принципове значення в ході дослідження питання можливості функціонування стандарту доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному провадженні України.

Отже, як видається, чинне кримінальне процесуальне законодавство України не лише надає можливість, а й прямо зобов'язує суд установити так звану «істину» в кримінальному провадженні. Такого висновку можемо дійти на підставі системного аналізу норм КПК України, відповідно до яких суд досліджує докази безпосередньо й ті відомості, що не можуть бути визнані доказами, які містяться в показаннях, речах і документах, що не були предметом *безпосереднього дослідження* суду (ст. 23 КПК України); має право ставити запитання обвинуваченому, потерпілому, експерту і свідкам, котрі допитуються під час судового провадження (ч. 1 ст. 35; ч. 11 ст. 352; ст. 353; ч. 1, 2 ст. 356 КПК України); головуючий у судовому засіданні спрямовує судовий розгляд на забезпечення *з'ясування всіх обставин* кримінального провадження (ч. 1 ст. 321 КПК України) тощо¹³.

Отже, з урахуванням «законодавчого інструментарію», наданого суду, можна стверджувати, що законодавець дійсно зобов'язує суд безпосередньо встановити факт учинення (чи невчинення) обвинува-

⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № № 9–10, 11–12, 13. – Ст. 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.

⁹ Нор В.Т. Істина у кримінальному судочинстві: ідея, догма права, реалізація / В.Т. Нор // Нор В.Т. Вибрані праці / В.Т. Нор ; упорядники В.В. Луцик, А.А. Павлишин. – Х. : Право, 2015. – С. 676.

¹⁰ Нор В.Т. Істина у кримінальному судочинстві: ідея, догма права, реалізація / В.Т. Нор // Нор В.Т. Вибрані праці / В.Т. Нор ; упорядники В.В. Луцик, А.А. Павлишин. – Х. : Право, 2015. – С. 676.

¹¹ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № № 9–10, 11–12, 13. – Ст. 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.

¹² Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнятий 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № № 9–10, 11–12, 13. – Ст. 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.

¹³ Кримінальний процесуальний кодекс України від квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № № 9–10, 11–12, 13. – Ст. 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.

ченим кримінального правопорушення, а це, своєю чергою, також підтверджує, що й у ч. 3 ст. 373 КПК України законодавець «не помилився», а, навпаки, свідомо не конкретизував суб'єкта доведення (встановлення) винуватості обвинуваченого в учиненні кримінального правопорушення, оскільки за результатами судового розгляду кримінального провадження повинна бути встановлена істина, яка встановлюється судом, а не доводиться сторонами кримінального провадження.

Тому стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у змішаній формі кримінального процесу, на відміну від його дії в змагальній формі, не може діяти в його «автентичному/первісному» значенні.

У контексті наведеного вище варто подати міркування наукової спільноти з приводу можливості функціонування стандарту доказування «поза розумним сумнівом» у вітчизняному кримінальному процесі. Так, М. Погорецький дійшов висновку, що стандарт доказування «поза розумним сумнівом», який у світовій практиці правових держав адресується лише правозастосовникам із високою правосвідомістю й високою правовою культурою, не може бути використаний у вітчизняному кримінальному процесі, зважаючи на високий рівень корумпованості правоохоронних і судових органів України¹⁴. Не аналізуючи твердження науковця про рівень «сумлінності» виконання органами правоохоронної системи України своїх обов'язків сьогодні, все ж варто зазначити, що відповідний стандарт доказування в кримінальному процесі України не може та не зможе належно функціонувати з інших концептуально відмінних підстав порівняно з тією, про яку зазначив науковець, оскільки стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у тому контексті, в якому він сприймається у «світовій практиці правових держав», є не сумісним із принципом установлення істини в кримінальному провадженні, тобто вимогою встановити обставини кримінального правопорушення в повній відповідності з дійсністю. По суті, ці дві правові категорії є взаємовиключними. Після набрання чинності КПК України 2012 р. форма вітчизняного кримінального процесу залишилась змішаною, хоч, як зазначається в науковій літературі, змінилась теоретична модель ролі суду в дослідженні доказів з відносно активної на відносно пасивну¹⁵. Однак така відносно пасивна роль суду все одно передбачає певні елементи активності суду, які за своєю сутністю не поєднуються із сутністю і правовою природою стандарту доказування «поза розумним сумнівом» у змагальному кримінальному провадженні.

Тому, як видається, не виправданим є намагання українського законодавця «вполювати двох зайців», запровадивши, хоча й на нормативному рівні, стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у сучасну вітчизняну «не до кінця» змагальну форму кримінального процесу та водночас передбачивши необхідність установлення істини. Навіть спроба законодавця виключити суд із переліку суб'єктів, які зобов'язані всебічно, повно й неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, у ч. 2 ст. 9 КПК України до кінця «не рятує ситуації». Підтвердженням цього може слугувати судова практика. Так, на підставі вибіркового аналізу понад 200 вироків судів першої інстанції, ухвалених за результатами судового розгляду різних кримінальних проваджень протягом 2012–2016 рр., можна стверджувати, що, незважаючи на те що в КПК України з 2012 р. закріплений стандарт доказування «поза розумним сумнівом», суди у своїх рішеннях жодним чином не зазначають про його застосування в кримінальних провадженнях. Лише в поодиноких випадках у вироків судів першої інстанції зазначається, що «суд доходить висновку, що вина особи доведена (не доведена)». Проте в таке формулювання суди вкладають зовсім протилежний від сутності стандарту доказування «поза розумним сумнівом» зміст. Судді зазначають про безпосереднє встановлення винуватості (невинуватості) особи в учиненні кримінального правопорушення, а не про її доведеність стороною обвинувачення.

Не знайшов практичного застосування (свого прояву) стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному провадженні також і в першому з моменту набрання чинності КПК України 2012 р. судовому розгляді кримінального провадження судом присяжних про обвинувачення громадянина Королівства Марокко М., незважаючи на те що все-таки обвинувачений був виправданий у відповідному кримінальному провадженні. Як убачається з мотивів виправдання, які зазначені у виправдувальному вирокі, суд виправдав обвинуваченого не тому, що його винуватість у вчиненні кримінального правопорушення не була доведена стороною обвинувачення поза розумним сумнівом, а тому, що суд, безпосередньо застосувавши так звані об'єктивні правила доказування, зокрема правила визнання доказів недопустими-

¹⁴ Погорецький М. Новий КПК України: політичні, теоретичні та юридичні питання / М. Погорецький // Право України. – 2009. – № 2. – С. 33.

¹⁵ Шевчук М.І. Ініціатива суду та її межі у з'ясуванні обставин кримінального провадження під час судового розгляду: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / М.І. Шевчук; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2015. – С. 30–32.

ми, дійшов висновку, що суд не може безпосередньо встановити винуватість обвинуваченого в учиненні відповідного кримінального правопорушення¹⁶.

Також варто зазначити, що запровадження стандарту доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальний процес України ніяким чином не призвело до збільшення кількості ухвалення виправдувальних вироків у кримінальних провадженнях. Наприклад, кількість осіб, стосовно яких упродовж 2015 р. ухвалено виправдувальні вирoki відповідно до КПК України (за судовими рішеннями, що набрали та не набрали законної сили), становила 808, або 0,8% від загальної кількості осіб, щодо яких ухвалено вирoki (у 2014 р. – щодо 614 осіб, або 0,6% осіб, щодо яких постановлено вирoki)¹⁷. Натомість упродовж 2011 р. було постановлено вирoki у 160,6 тис. кримінальних справ, із яких виправдувальні вирoki були ухвалені стосовно 673 осіб, або 0,4% від загальної кількості осіб, щодо яких постановлено вирoki¹⁸. Як можемо простежити, загальна тенденція збільшення ухвалення виправдувальних вироків у кримінальних провадженнях є такою ж як і до набрання чинності КПК України 2012 р., незважаючи на те, що чинний КПК містить норму, відповідно до якої особа повинна бути виправданою, якщо сторона обвинувачення не доведе її винуватість поза розумним сумнівом.

З урахуванням вищевикладеного варто зазначити, що стандарт доказування «поза розумним сумнівом» – це не один із проявів змагальної форми кримінального процесу. Відповідний стандарт доказування також не є «простою сумою» елементів змагальної форми кримінального процесу. Навпаки, він є узагальненням, «проекцією» й водночас основою всіх елементів (проявів, ознак) змагальної форми кримінального процесу в їх сукупності, а це, своєю чергою, ще раз підтверджує, що відповідний стандарт доказування не може бути «штучно насадженим» у будь-яку іншу форму кримінального процесу, крім змагальної.

Для його запровадження необхідно поступово втілювати інші прояви (ознаки, елементи) змагальної форми кримінального процесу, і лише при реальній дії «змагальності» на практиці такий стандарт доказування, як «поза розумним сумнівом», у кримінальному провадженні зможе функціонувати в кримінальному процесі України. Саме законодавче закріплення в тексті КПК України відповідного стандарту доказування не надасть вітчизняній змішаній формі кримінального процесу так званого «змагального характеру», більше того, жодним чином не посилить її «змагального ухилу». У такому контексті слушно видається думка С. Будиліна, який зазначив, що запровадження стандарту доказування в кримінальне судочинство – «це далеко не все, чого потребує вітчизняна система правосуддя у сфері доказування»¹⁹.

Висновки. На підставі системного аналізу і тлумачення норм чинного КПК України щодо розподілу тягаря доказування в кримінальному провадженні та ролі суду в процесі доказування, оцінюючи загалом українське кримінальне провадження, наявну практику правозастосування та проведенні науковою спільнотою теоретичні дослідження, можемо зробити висновок про те, що впровадження стандарту доказування у вітчизняну змішану форму кримінального процесу призводить до «викривленого» розуміння його сутності й відповідний стандарт доказування сьогодні в його «автентичному» розумінні не може бути реалізований у кримінальному процесі України.

¹⁶ Вирок Личаківського районного суду м. Львова від 04 березня 2014 року у кримінальному провадженні про обвинувачення громадянина М. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого п. 7 ч. 2 ст. 115 КК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37461777>.

¹⁷ Аналіз судової статистики щодо розгляду справ і матеріалів місцевими загальними судами, апеляційними судами областей та міста Києва за 2015 рік (без урахування даних місцевих судів АР Крим, м. Севастополя, 18 судів Луганської області та 33 судів Донецької області) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sc.gov.ua/ua/sudova_statistika.html.

¹⁸ Аналіз даних судової статистики щодо розгляду справ і матеріалів місцевими загальними судами, апеляційними судами областей, міст Києва та Севастополя, Апеляційним судом Автономної Республіки Крим у 2011 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sc.gov.ua/ua/sudova_statistika.html.

¹⁹ Будылин С.Л. Внутреннее убеждение или баланс вероятностей? Стандарты доказывания в России и за рубежом / С.Л. Будылин [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.szrf.ru/doc.phtml?nb=edition07&issid=2014004000&docid=19> (Окончание. Начало см. «Вестник ВАС РФ». – 2014. – № 3).

Анотація

Стаття присвячена визначенню можливості застосування стандарту доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному процесі України. За результатами дослідження зроблено висновок про те, що відповідний стандарт доказування сьогодні в його первісному значенні не може бути реалізований у змішаній формі кримінального процесу України, яка передбачає вимогу встановити об'єктивну істину в кримінальному провадженні.

Summary

The article is devoted to defining the possibility of applying the standard of proof "beyond a reasonable doubt" in criminal proceedings of Ukraine. The results of scientific research concludes that the appropriate standard of proof in its original meaning for today can not be realized in the mixed form of criminal procedure of Ukraine, that consisting in the requirement to establish objective truth in criminal proceedings.

Використана література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10, 11–12, 13. – Ст. 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Bugliosi V. Beyond a Reasonable Doubt / V. Bugliosi // Beyond a reasonable doubt. Introduced by Larry King. Phoenix Books. Beverly Hills. CA 2006. – P. 16–21.
3. The prosecution: its case against Simpson/ From Correspondent Greg LaMotte. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edition.cnn.com/US/OJ/verdict/prosecution/index.html>.
4. Jurors say evidence made the case for Simpson: one rests easy with her decision, one may not, but all happy to be free [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://edition.cnn.com/US/OJ/daily/9510/10-04/jurors_speak/index.html.
5. Нор В.Т. Істина у кримінальному судочинстві: ідея, догма права, реалізація / В.Т. Нор // Нор В.Т. Вибрані праці / В.Т. Нор ; упорядники В.В. Луцик, А.А. Павлишин. – Х. : Право, 2015. – С. 674–680.
6. Погорецький М. Новий КПК України: політичні, теоретичні та юридичні питання / М. Погорецький // Право України. – 2009. – № 2. – С. 29–36.
7. Шевчук М.І. Ініціатива суду та її межі у з'ясуванні обставин кримінального провадження під час судового розгляду : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / М.І. Шевчук ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2015. – 244 с.
8. Вирок Личаківського районного суду м. Львова від 04 березня 2014 року у кримінальному провадженні про обвинувачення громадянина М. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого п. 7 ч. 2 ст. 115 КК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
9. Аналіз судової статистики щодо розгляду справ і матеріалів місцевими загальними судами, апеляційними судами областей та міста Києва за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sc.gov.ua>.
10. Аналіз даних судової статистики щодо розгляду справ і матеріалів місцевими загальними судами, апеляційними судами областей, міст Києва та Севастополя, Апеляційним судом Автономної Республіки Крим у 2011 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sc.gov.ua>.
11. Будылин С.Л. Внутреннее убеждение или баланс вероятностей? Стандарты доказывания в России и за рубежом / С.Л. Будылин [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.szrf.ru/doc.phtml?nb=edition07&issid=2014004000&do cid=19> (Окончание. Начало см. «Вестник ВАС РФ». – 2014. – № 3).

Христина Слюсарчук,

аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка